Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 85911

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beleidsplan IBor 2024 t/m 2027.

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

In te stemmen met voorliggend Integraal beheer- en beleidsplan openbare ruimte (IBor 2024 t/m 2027) en de volgende voorstellen:

1. de in het IBor-plan gehanteerde uitgangspunten voor toekomstig beheer;
2. met ingang van 2024 te gaan werken met een Meerjarig uitvoeringsprogramma (MUP) en een Jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP);
3. op basis van het JUP in de jaren 2024 t/m 2027 kredieten beschikbaar te stellen voor investeringen in vervangingen met een maximum van € 1.966.222, zie de financiële paragraaf;
4. in de Begroting 2024 de onderhoudsbudgetten met een totaal van € 2.536.877 te verwerken en verdelen conform het IBor plan;
5. de financiële effecten van de vervangingen, inclusief kapitaallasten, zoals voorgesteld in het beleidsplan IBor voor de jaren 2024 tot en met 2027 (2024: € 39.812, 2025: € 98.489, 2026: € 154.566, 2027: € 212.060) te verwerken in de begroting 2024.
6. de in het IBor plan gehanteerde technische afschrijvingstermijnen in afwijking met de Nota Investeren en Afschrijven vast te stellen en de Nota Investeren en Afschrijven op termijn te actualiseren conform voorgestelde afschrijvingstermijnen.

Aanleiding
Integraal beheer openbare ruimte (IBor)
De afgelopen jaren is in Druten het onderhoud in de openbare ruimte uitgevoerd in lijn met de afspraken zoals vastgelegd in het beleidsplan IBor 2013 en enkele tussentijdse aanpassingen gemaakt bij de invoering van Wijkbeheer in 2018. In 2019 is met uw raad gesproken over de staat van de openbare ruimte. De bij de raadsavond opgehaalde gegevens zijn in dit IBor-plan verwerkt. Na 10 jaar is er met het rapport IBor 2024 t/m 2027 (zie bijlage) weer een actueel inzicht in de huidige beheersystematiek en de financiering van het onderhoud van de openbare ruimte.

Voorliggend IBor-plan 2024 t/m 2027 geeft inzicht in de huidige stand van zaken, de tevredenheid van de inwoners, de te volgen beheerstrategie en de daarmee gemoeide kosten. Verder wordt er vooruitgeblikt naar de toekomst. Leefbaarheid en efficiëntie krijgen daarbij conform het coalitieakkoord "Ontwikkelen in huidig perspectief" een prominente rol.

Toelichting
IBor, het huidige beheerbeleid
De gemeente Druten beheert de openbare ruimte waar mogelijk integraal en op beeldkwaliteit. Waarbij de kanttekening gemaakt wordt dat er voor gekozen is om de

riolering risico bewust te beheren en dat daardoor vervangingswerkzaamheden aan rioleringen niet altijd mee gaan met andere vervangingsprojecten.
De totale beheeropgave betreft samengevat onderstaand areaal.

Areaal	Hoeveelheid
Bomen	9.000 st.
Plantsoen	37 ha.
Gazon en ruw gras	16 ha.
Lichtmasten	4.150 st.
Speeltoestellen	261 st.
Verkeersborden	3.500 st.
Verharding	1.336 ha.
Kunstwerken	32 st.

Het beheer en onderhoud van dit areaal is onder te verdelen in dagelijks (verzorgend) onderhoud, groot onderhoud en vervangingen.

De vervangingswaarde van alle deze beheerobjecten bedraagt ca. € 138 miljoen. Voor het dagelijks onderhoud is beschikbaar een bedrag van € 2.5 miljoen per jaar. Middelen voor vervangingen worden separaat beschikbaar gesteld en als het investeringsbedrag boven de € 25.000 ligt geactiveerd.

Het handmatig dagelijks onderhoud (snoeien, schoffelen, zwerfvuil verwijderen enz.) voeren we uit in eigen beheer met inzet van sw-medewerkers en mensen met een baan indicatie. Het machinale onderhoud (maaien, vegen, onkruidbestrijding) en het planmatig- en groot onderhoud wordt uitbesteed.

Zoals aangegeven Druten beheert haar openbare ruimte op beeldkwaliteit. Het voordeel van kwaliteit gestuurd beheer is dat er sturing plaatsvindt op hoe de openbare ruimte er daadwerkelijk uitziet. Onderstaande afbeelding is daar een voorbeeld van.

Groen-beplanting-haag-snoeibeeld geschoren hagen (RAW-hoofdcodes 70.14.15/70.14.65)

A+	A	B	C	D
				
De strakke lijnen van de haag zijn duidelijk zichtbaar. Er steken geen uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn goed zichtbaar. Er steken weinig uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn redelijk zichtbaar. Hier en daar steken kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken redelijk veel kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken veel uitlopers uit de haag. De haag heeft zich ontwikkeld tot losse heesterrand.
gemiddelde lengte uitlopers	**gemiddelde lengte uitlopers**	**gemiddelde lengte uitlopers**	**gemiddelde lengte uitlopers**	**gemiddelde lengte uitlopers**
0 cm per 100 m²	≤ 10 cm per 100 m²	≤ 20 cm per 100 m²	≤ 30 cm per 100 m²	> 30 cm per 100 m²
maximale lengte uitgroeiende uitlopers	**maximale lengte uitgroeiende uitlopers**	**maximale lengte uitgroeiende uitlopers**	**maximale lengte uitgroeiende uitlopers**	**maximale lengte uitgroeiende uitlopers**
0 cm per 100 m²	≤ 30 cm per 100 m²	≤ 40 cm per 100 m²	≤ 50 cm per 100 m²	< 50 cm per 100 m²

A+ is daarbij een beheerniveau waarin de buitenruimte op een zeer hoog niveau onderhouden wordt en D een extensief beheerniveau is met een zeer laag beheerniveau waarbij er feitelijk kapitaalvernietiging optreedt. In Druten is ervoor gekozen om de openbare ruimte volgens onderstaande kwaliteitsafspraken te beheren.

Beheercategorie	Centrum	Bedrijventerrein	Buitengebied	Woongebied	Ontsluitingswegen
Bomen	B	C	C	C	C
Groen	B	C	C	B	C
Gazon	B	C	C	B	C
Grasbermen	B	C	C	C	C
Verharding	B	C	C	B	B
Meubilair	B	C	C	B	B
Reiniging	B	C	C	B	C
Onkruid op verh.	B	B	B	B	B
Riolering en Water	B	C	C	B	C
Kunstwerken	B	C	C	B	C

Tabel 1 Kwaliteitsniveaus openbare ruimte

Conform bovenstaande tabel 1 is de afgelopen jaren het onderhoud uitgevoerd in lijn met de afspraken zoals vastgelegd in het IBor-plan 2013, in 2018 geactualiseerd met de invoering van het Wijkbeheer en het Wegenbeleidsplan Druten 2014 – 2024.
Voor het onderhoud van de wegen was de inzet vooral gericht op het verlengen van de levensduur d.m.v. noodzakelijk uit te voeren onderhoudsmaatregelen. De afgelopen jaren is gebleken dit een goede strategie te zijn. Uit analyses van het areaal en een recente inspectie van de verhardingen blijkt echter dat de komende jaren er meer planmatig grootonderhoud c.q. vervangingen noodzakelijk zijn. Het gaat hierbij met name om verhardingen in Druten zuid en de dorpen. Het kwaliteitsniveau van de verhardingen aldaar ligt met niveau C en soms zelfs niveau D onder het niveau van de gemaakte kwaliteitsafspraken.

IBor uitgangspunten toekomstig beheerbeleid
Na 10 jaar beheer volgens genoemde afspraken is het IBor aan een herijking toe. Hiertoe is bijgaand IBor-plan 2024 t/m 2027 opgesteld (zie bijlage). Op basis van beschikbare informatie als schouwresultaten, inspectiegegevens en klachten en meldingen enz. is inzichtelijk gemaakt welke kwaliteit de openbare ruimte heeft en hoe tevreden wij en onze inwoners daarover zijn. Op basis van deze informatie maar ook gezien nieuwe uitdagingen als een klimaat adaptieve toekomstgerichte leefomgeving, afkoppelen riolering, hittestress enz. wordt in het IBor-plan de volgende beheerstrategie voor de komende jaren voorgesteld:

- De huidige kwaliteitsafspraken (tabel 1) handhaven;
  Sinds 2018 voeren we het beheer uit overeenkomstig gemaakte kwaliteitsafspraken. Uit schouwrapporten en reacties van inwoners blijkt dat deze kwaliteitsafspraken gewaardeerd worden en passend bij de gewenste kwaliteit van onze Drutense leefomgeving.

- Integraal vervangen;
  Bij integraal vervangen wordt er een brug geslagen tussen de verschillende disciplines. Het moment van vervangen van riolering is het moment dat grootschalig onderhoud van wegen aan de orde is. Vaak is dat ook het moment waarop de bestrating toe is aan vervanging.
  Met integraal werken worden projecten minder fragmentarisch, integraler en buurtgericht aangepakt. Voor een deel blijft dit zo, maar integraal onderhoud biedt kansen in kwaliteit en financiën. Met name ook omdat tot op heden strategisch onderhoud steeds is uitgesteld. Integraal in een gebied werken betekent dat de inwoner de kwaliteit als beter ervaart. Het is belangrijk dat er gezorgd wordt voor zoveel mogelijk gelijktijdige uitvoering van de werkzaamheden.

- Reële (technische) afschrijvingstermijnen hanteren:
  Afschrijvingen vinden nu nog plaats volgens de uitgangspunten zoals vastgelegd in de nota Investeren en Afschrijven (zie bijlage). De daarin toegepaste afschrijvingstermijnen wijken fors af van de daadwerkelijke reële technische afschrijftermijnen. Bij een doorrekening resulteert dit in halvering van de afschrijvingskosten. € 2.19 miljoen in plaats van € 5.62 miljoen. Mede daarom wordt voorgesteld om bij toekomstige vervangingen de technische afschrijvingstermijnen zoals aangegeven in bijlage 7 van het IBor-plan te hanteren. Het verder verlengen van de afschrijvingstermijnen is nu geen verantwoorde maatregel. Plaatselijke kennis en omstandigheden zijn de grondslag voor deze afschrijvingstermijnen. Daarnaast liggen ze over het algemeen boven landelijk gehanteerde termijnen.

- Buurtgerichte aanpak
  We constateren de laatste jaren dat er, naast de technische noodzaak, bij bewoners en bestuur eerder behoefte is om materialen in de openbare ruimte te vervangen. Deze wens wordt ingegeven door de uitstraling van de openbare ruimte en de daarmee samenhangend de leefbaarheid. Om hier een goede uitwerking aan te geven is een buurtgerichte aanpak gewenst.

  Aan de hand van technische inspecties van wegen, verkeersknelpunten, groen en de klimaatopgave (gecombineerd met de riool) willen we de komende jaren meer inzetten op een buurtgerichte aanpak waarbij de openbare ruimte een krachtige impuls krijgt. Hiermee sluiten we aan op uw wens om de openbare ruimte in met name de oudere wijken op te waarderen. Tijdens een speciale raadvergadering over de openbare ruimte in 2019 was uw raad vrijwel unaniem van mening dat onder andere in Druten Zuid, Puiflijk en de Oranjebuurt een kwaliteitsimpuls en opwaardering van de openbare ruimte noodzakelijk is. Daarnaast heeft uw raad in december 2020 de Integrale aanpak Deest ‘Samen aan de slag in Deest’ vastgesteld. Hierin kwam met name de wens naar voren om de wijk Wilgenland aan te pakken. Een buurtgerichte aanpak is hier een goed instrument voor. De buurtgerichte aanpak zal via het JUP aan u worden voorgelegd.

- Werken met Meerjaren- en Jaarlijkse uitvoeringsplannen.
  De komende planperiode van het IBor-plan Druten (2024 t/m 2027) willen we de situatie jaarlijks via een meerjaren uitvoeringsplan en een jaarlijks uitvoeringsplan in kaart brengen om zo een gedegen begroting op te stellen.

  MUP
  Het doel van het MUP is om inzicht in de projecten en samenhangende investeringen te krijgen. Voorheen kwamen vanuit verschillende invalshoeken projecten in beeld. De teams Strategische Beheer, Gebiedsontwikkeling, Gebiedsinrichting en Ruimtelijk Beheer en het Domein Strategische Projecten en Advies kunnen initiatiefnemer zijn. Anders dan in het verleden moeten investeringen binnen de openbare ruimte nu geactiveerd worden (BBV), dit vraagt om meer regie en een heldere afstemming.
  In beginsel zijn genoemde theoretische bedragen maatgevend voor de investeringsomvang. Een belangrijke waarschuwing hierbij is dat investeringen vooral moeten plaatsvinden als de elementen in de openbare ruimte aan einde van de levensduur zijn. Een en ander gebaseerd op basis van regelmatig uit te voeren kwaliteitsinspecties. Bij het niet tijdig ingrijpen in de onderhoudstoestand ontstaan er meerkosten in onderhoud, imagoschade of beperkingen in gebruik.

Voorgesteld wordt om, na het opstellen van het eerste MUP, de eerste twee jaarschijven 'hard' te benoemen en de overige drie als indicatief.

JUP
In het JUP zijn de projecten en onderhoudswerkzaamheden opgenomen die we voornemens zijn om dat jaar daadwerkelijk uit te voeren. Deze projecten en werkzaamheden zijn integraal beoordeeld. Waarbij vanuit de diverse vakdisciplines is gekeken welke werkzaamheden er gecombineerd uitgevoerd kunnen worden. Het JUP wordt jaarlijks ter informatie voorgelegd en wordt via de reguliere Planning & Control cyclus verantwoord.

In de begroting 2023 is een totaalbedrag van € 2.659.583 beschikbaar voor de verschillende IBor disciplines. Dit bedrag is inclusief de daadwerkelijke inzet van onze eigen Wijkbeheer medewerkers.
In het nieuwe IBor-plan zijn de uitgangspunten aangegeven die als basis dienen voor de nieuwe begroting. Hierbij gaat het om kwaliteitsniveaus, afschrijvingstermijnen, bijdragen uit projecten enz. De tabel hieronder toont de benodigde middelen volgens IBor ten opzichte van de huidige beschikbare middelen. Voor de vervangingen geldt dat een deel wordt geactiveerd en dus afgeschreven, van deze investeringen komen enkel de kapitaallasten in de exploitatie. Tabel 3 toont de exploitatielasten. De uitwerking hiervan staat nader beschreven in de financiële paragraaf.

Discipline	Huidig structureel budget		Benodigd volgens IBor plan	
	Onderhoud	Vervanging	Onderhoud	Vervanging
Bomen	€ 98.524	€ 18.588	€ 161.954	€ 70.449
Groen	€ 678.809	€ 42.001	€ 577.932	€ 93.571
Gazon	€ 147.965	€ -	€ 133.948	€ 13.129
Grasbermen	€ 47.030	€ -	€ 98.908	€ 34.414
Verharding	€ 1.035.361	€ -	€ 882.762	€ 1.503.506
Meubilair	€ 199.763	€ 63.049	€ 206.806	€ 393.124
Reiniging	€ 179.633	€ -	€ 201.474	€ -
Onkruid op verh.	€ 68.603	€ -	€ 164.534	€ -
Riolering en Water	€ 38.628	€ -	€ 18.569	€ 11.858
Kunstwerken	€ 41.629	€ -	€ 28.115	€ 69.591
Totaal	**€ 2.535.945**	**€ 123.638**	**€ 2.475.002**	**€ 2.189.642**

Tabel 2 Vergelijking beschikbare en benodigde middelen

	Huidig structureel budget	Benodigd volgens Ibor plan
Onderhoud	€ 2.535.945	€ 2.475.002
Vervanging	€ 123.638	€ 223.421
Investeringen voor vervanging		€ 1.966.222
Exploitatielasten	€ 2.659.583	€ 2.698.423
Kapitaallasten n.a.v. investeringen		€ 59.993
Totaal	**€ 2.659.583**	**€ 2.758.416**

Tabel 3 Exploitatielasten

Naast het noodzakelijk onderhoud wordt er in voorliggend IBor-plan meer ingezet op noodzakelijk vervangen. Daar was tot nu toe beperkt structureel budget voor beschikbaar. De hoogte van de werkelijke investeringen wordt jaarlijks voorgelegd in het JUP. Naast een verschuiving tussen de budgetten voor onderhoud en vervanging moet er ook budget verschoven worden tussen de disciplines binnen de IBor taakvelden. De oorzaak hiervan is hoofdzakelijk de correcties van het areaal en de bijstelling van de tarieven.

IBor-plan 2024 t/m 2027 betreft kapitaalgoederen die efficiënt en doelmatig beheerd moeten worden en wel op een wijze dat de gebruiks- en belevingskwaliteit voor de inwoners van Druten optimaal is. Duidelijk is dat de beschikbare middelen op termijn niet volstaan voor het realiseren van de uitgesproken ambities. Naast het beschikbaar stellen van aanvullende middelen zijn er ook maatregelen te overwegen om de uitgaven te beperken (zie kanttekening 3.1). Belangrijk daarbij is ons te realiseren dat al deze maatregelen ten koste gaan van de kwaliteit en uitstraling van de openbare ruimte. Hierin ontbreekt de uitwerking van de optie van het verder oprekken van de voorgestelde reële technische afschrijvingstermijnen. Wij achten die maatregel op dit moment vooralsnog niet als reëel en verantwoord.

IBor en groenonderhoud met sw-ers en UWV doelgroepen.
In 2018 heeft uw gemeenteraad besloten om in eigen beheer het handmatig verzorgen groenonderhoud (schoffelen en snoeien) uit te voeren met de inzet van sw-medewerkers. Besloten is dat die werkzaamheden door Wijkbeheer begeleid worden. Sinds 2018 is er rondom de sw veel veranderd. Met de komst van de participatiewet is de instroom van nieuwe sw-ers bij het werkbedrijf een halt toegeroepen en we zien daardoor met name door natuurlijk verloop geleidelijk een afname van het aantal sw-ers in het groenonderhoud. Besloten is om met het werkbedrijf aanvullende afspraken te maken om in aanvulling op de groep sw-ers ook kandidaten uit het UWV doelgroepenregister en andere kandidaten uit de Participatiewet in te zetten bij het onderhoud. Aanvulling vindt plaats in eerste instantie met kandidaten die vallen onder het doelgroepenregister met een banenafspraak met bijbehorende regelingen en vervolgens de overige kandidaten die onder de participatiewet vallen.
In de praktijk betekent dit wel een uitzetting van de kosten. Betalen we voor een sw-er nu ca. € 11,50 per uur. Voor een kandidaat uit het doelgroepenregister betalen we, na aftrek van de loonkostensubsidie bijna het dubbele. In de begroting is hier overigens rekening mee gehouden.

De huidige krapte op de arbeidsmarkt maakt het steeds lastiger om uit de doelgroepen geschikte kandidaten te selecteren. Om toch het werk gedaan te krijgen doen we steeds vaker een beroep op de reguliere arbeidsmarkt. Het voorjaar van 2022 was zeer groeizaam. We zagen ons toen genoodzaakt om gedurende een groot deel van het groeiseizoen een deel van het werk onder te brengen bij een aannemer. Hoe een en ander zich ontwikkelt en of we de huidige werkwijze ook de komende jaren continueren is nog niet duidelijk. Met de ervaringen van voorgaande jaren en 2022 gaan we in 2023 onderzoeken op welke wijze we de komende jaren aan het handmatig groenonderhoud invulling geven.

Openbaar Zaaknummer: 85911

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
2013	Beleidsplan IBor-plan
2014	Wegenbeleidsplan Druten 2014-2024 (geactualiseerd in 2018)
18-04-2018	Informatienota procesvoorstel Raadsagenda Openbare Ruimte (028741 / 200)
15-10-2019	Informatienota Raadsagenda Openbare Ruimte

Gewenst resultaat
Het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud, vervangingen en integraal beheer van de openbare ruimte conform de gemaakte afspraken in IBor-plan 2024 t/m 2027.

Argumenten

1.1 We voldoen aan onze zorgplicht
De verantwoordelijkheid van de gemeente ten aanzien van het onderhoud en de kwaliteit van de openbare ruimte is vastgelegd in wetgeving en diverse beleidsplannen, zoals het groen- en wegenbeleidsplan en de diverse beheerplannen. Het IBor-plan vormt de paraplu voor de uitvoering van de diverse noodzakelijk onderhoudswerkzaamheden.

1.2 De huidige beeldkwaliteit appelleert aan de strategische visie, duurzaam groen
Met de bijstelling in beheerkwaliteit in de afgelopen jaren bieden we onze inwoners een hele en veilige openbare ruimte. Klachten en meldingen worden adequaat opgepakt en zijn debet aan de mooie waardering. Het aantal klachten en meldingen is op een stabiel niveau. Dat wijst op een goede bedrijfsvoering.

1.3 Het huidige beeldkwaliteit past bij ons
Sinds 2013 beheren we de openbare ruimte op beeldkwaliteit. In 2018 is het beeld bijgesteld. Met name ten aanzien van onkruid op verhardingen en zwerfvuil is het kwaliteitsniveau bijgesteld naar niveau B. Met deze aanpassingen zien we dat de kwaliteitsniveaus goed passen bij de ambities van uw gemeenteraad zoals deze is bepaald tijdens de raadsavond openbare ruimte.

1.4 Buurtgerichte aanpak is mogelijk
We betrekken in het nieuwe IBor-plan ook groot onderhoud en vervangingen. Dit biedt meer mogelijkheden voor een integrale werken en een buurtgerichte aanpak. Ten opzichte van de huidige aanpak werkt dit mogelijk wat kostenverhogend omdat we soms iets eerder over gaan tot groot onderhoud of vervangen. Anderzijds leveren we zo een positieve bijdrage aan de uitstraling van de buurt en de leefbaarheid.

1.5 Naast schoon, heel en veilig zijn uitstraling en beleving belangrijke factoren.
Vervangingen worden tot op heden ingepland op basis van hoogst noodzakelijke technische noodzaak. Aan de hand van de resultaten van de raadsagenda openbare ruimte constateren we dat niet alleen een vervanging op basis van technische

inspecties (schoon, heel en veilig) wordt gewenst maar ook op basis van beleving. De uitstraling van de beheerobjecten wordt nu als onvoldoende beschouwd. Om dit aan te pakken worden in het nog op te stellen MUP functionele vervangingen voorgesteld. Hierbij dient tekening gehouden te worden met een gemiddelde jaarlijkse theoretische investering van maximaal € 2.190.000 per jaar.

1.6 De voorgestelde afschrijvingstermijnen zijn technisch verantwoord
Tot nu toe worden investeringen in de openbare ruimte afgeschreven volgens de in de nota Investeren en Afschrijven gehanteerde termijnen. Deze afschrijvingstermijnen zijn hoofdzakelijk door economische afwegingen ingegeven. Wij stellen voor om bij toekomstige investeringen reëel en technisch verantwoorde afschrijvingstermijnen te hanteren (bijlage 7 van het IBor-plan). Deze afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op ervaringen en landelijk gehanteerde termijnen.

1.7 De huidige kwaliteitsafspraken kunnen worden gecontinueerd
& Er resteert een tekort aan middelen. Dit te kort wordt
3.1 hoofdzakelijk veroorzaakt doordat we vervangingen betrekken bij het IBor. Voorheen werden vervangingen separaat ter besluitvorming voorgelegd. De beschikbare middelen voor onderhoud volstaan wel.

2.1 Tussentijdse kredietaanvragen worden beperkt
Door te werken met een MUP en JUP worden noodzakelijke werkzaamheden en de financiële consequenties daarvan tijdig in beeld gebracht. Het aantal tussentijdse krediet aanvragen blijft daardoor beperkt tot een minimum.

2.2 We kunnen efficiënter plannen
Omdat er eerder en meer inzicht is in de op stapel staande projecten kunnen we binnen de organisatie nog meer integraal en efficiënter plannen.

3.2 Plannen, werkzaamheden en middelen zijn op de huidige wensen afgestemd
Na 10 jaar IBor zijn na het vaststellen van deze nota het areaal, de ambities en benodigde financiële middelen, na een actualisatie slag, weer op elkaar afgestemd. Hierbij is rekening gehouden met de politieke wensen zoals naar voren gekomen in de raadsagenda openbare ruimte en opgenomen in het huidige collegeprogramma.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De kwaliteit van het groen ligt iets boven niveau
De medewerkers van het werkbedrijf onderhouden het handmatige groenonderhoud. Het afgesproken kwaliteitsniveau is C. Uit de audits blijkt dat de kwaliteit van het geleverde werk vaak op niveau B ligt. De oorzaak hiervan is dat wij werken met vaste teams van sw-medewerkers in de wijk. Deze mensen hebben veelal een groenachtergrond en ze zijn zeer betrokken en trots op hun werk. En dat levert kwalitatief beter werk op. Het hogere niveau past echter goed in onze visie. Door deze manier van werken realiseren we een hoger kwaliteitsniveau zonder dat we er extra geld voor beschikbaar hoeven te stellen. Deze mensen "dwingend" een lager kwaliteitsniveau op leggen zorgt voor stresssituaties en verhoogde uitval.

1.2 We wijken hiermee af van het in 2018 geactualiseerde Wegenbeleidsplan Druten 2014–2024
In 2018 is het wegenbeleidsplan Druten geactualiseerd. Conform dit beleidsplan dienen weginspecties als de basis voor te verrichten onderhoudswerkzaamheden. Het IBor betreft verzorgend onderhoud. Vervangingen maken geen onderdeel uit van het

IBor. Noodzakelijke vervangingen worden afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd. In voorliggend IBor-plan betrekken we vervangingen wel bij het IBor en houden we in de begroting daar dan ook rekening mee. 1x per jaar presenteren wij uw raad een integraal afgewogen JUP waarin alle plannen (vervangingen en grootonderhoud) ter goedkeuring aan u voorgelegd worden. Voor het IBor werkt dit schijnbaar kostenverhogend. Anderzijds werden tot nu toe deze plannen separaat ter afweging voorgelegd.

2.1 De intensivering van vervangen heeft impact op onze capaciteit

De gemeente stelt aan de WDW jaarlijks € 40.000 beschikbaar voor de voorbereiding van projecten. De komende jaren gaan we meer vervangen dit heeft mogelijk consequenties voor de capaciteit. Zodra er meer inzicht is in de omvang van de projecten 2024 komen wij daar indien nodig separaat op terug via de begroting.

3.1 Er zijn besparingen mogelijk

Om de kosten te beperken zijn er scenario's te bedenken met mogelijkheden voor ombuigingen. De scenario's zijn:

1. Omvormingen
2. Verlagen kwaliteit
3. Verlichting verwijderen

Scenario 1: Omvormen

In het algemeen is te stellen dat er binnen de openbare ruimte te veel kapitaal ligt ten opzichte van de beschikbare middelen, dit is overigens in veel gemeenten het geval. Een manier om daar meer evenwicht in te brengen is omvormen. We hebben gekeken of we op een slimme manier kunnen omvormen. Gedacht kan worden aan o.a. het verwijderen van verhardingen, groen, bomen of het vervangen van groenvakken door gras. Ook een mogelijkheid is een asfaltweg met een zeer lage verblijfsdruk te laten devalueren tot een onverharde weg of weinig gebruikte trottoirs om te vormen naar gazon.
In het licht van de huidige inzichten –afkoppelen riolering, vergroten biodiversiteit en ecologisch beheer- achten wij een dergelijke maatregelen op korte termijn niet haalbaar. Daar komt bij dat aan het omvormen ook hoge kosten verbonden zijn. Dit geldt met name voor verhardingen. In een eerder onderzoek hebben we berekend dat het proactief omvormen van openbare ruimte dermate hoge kosten met zich meebrengt dat dit uit financieel oogpunt niet interessant is. De terugverdientijd bedraagt vaak 5 tot 10 jaar. Het is aantrekkelijker om gewenste omvormingen te betrekken bij geplande werkzaamheden.

Scenario 2: Verlagen kwaliteit

Toestaan en sturen op een lager kwaliteitsniveau. Onderstaande tabel toont de actuele kwaliteitsafspraken. Zoals te zien veel van ons areaal wordt op niveau laag (C) onderhouden. Voor de openbare ruimte in het centrum en de bestrijding van onkruid op verhardingen is kwaliteitsniveau B gekozen. Hier zijn besparingen mogelijk door voor een lager onderhoudsniveau te kiezen.

Beheercategorie	Centrum	Bedrijventerrein	Buitengebied	Woongebied	Ontsluitingswegen
Bomen	B	C	C	C	C
Groen	B	C	C	B	C
Gazon	B	C	C	B	C
Grasbermen	B	C	C	C	C
Verharding	B	C	C	B	B
Meubilair	B	C	C	B	B
Reiniging	B	C	C	B	C
Onkruid op verh.	B	B	B	B	B
Riolering en Water	B	C	C	B	C
Kunstwerken	B	C	C	B	C

Bijvoorbeeld het verlagen van de bestrijding van onkruid op verharding of het kwaliteitsniveau in het centrum verlagen. De mogelijke reducties van het tekort ten opzichte van de huidige kwaliteitsafspraken wordt in onderstaande overzicht weergegeven:

Optie 1: huidige kwaliteitsafspraken
Optie 2: Alles op kwaliteitsniveau C
Optie 3: Alles op kwaliteitsniveau C behalve centrum op niveau B
Optie 4: Alles op kwaliteitsniveau C behalve onkruid op verharding op niveau B

	Optie 1	Optie 2	Optie 3	Optie 4
Onderhoud	€ 2.475.002	€ 2.069.097	€ 2.100.780	€ 2.105.294
Vervanging	€ 2.189.642	€ 2.057.993	€ 2.066.895	€ 2.057.993
Exploitatielasten	€ 2.698.423	€ 2.284.842	€ 2.317.393	€ 2.321.040
Kapitaallasten	€ 59.993	€ 55.530	€ 55.820	€ 55.530
Totaal	**€ 2.758.416**	**€ 2.340.372**	**€ 2.373.213**	**€ 2.376.570**
Besparing t.o.v. optie 1		**€ -418.044**	**€ -385.203**	**€ -381.847**

Tabel 4 Opties verlagen kwaliteitsniveaus

Het spreekt voor zich dat met het verlagen van alle kwaliteitsniveaus naar niveau C de meeste winst te behalen is. Dit heeft echter wel als gevolg dat ook de uitstraling van Druten en met name het centrumgebied drastisch zal veranderen. Het centrumgebied onderscheidt zich dan niet meer van de overige wijken. Plantvakken en plantenbakken krijgen minder onderhoud en er komt meer onkruid voor in de plantvakken en op de verharding.

Daarnaast is het zo dat een lager kwaliteitsniveau ook gevolgen heeft voor vervanging. Een lager kwaliteitsniveau voor het groen bijvoorbeeld heeft vaak tot gevolg dat het wat eerder vervangen moet worden.

Scenario 3: Openbare verlichting langs doorgaande wegen verwijderen
Bij vervanging van armaturen kiezen we tegenwoordig standaard voor Led. Dit levert aan stroomverbruik op termijn een besparing op. Al dient wel te worden opgemerkt dat de stroomprijs daar een forse invloed op heeft. Als we ervoor kiezen om op bepaalde locaties de verlichting uit te zetten en niet vervangen realiseren we een besparing. We zouden ervoor kunnen kiezen om langs de doorgaande wegen en wijkontsluitingswegen zonder fietspad de verlichting uit te zetten en niet te vervangen. Het gaat hierbij om ca. 200 masten. Hiermee besparen we aan stroomkosten nu ca. € 8.000 en op de onderhouds- en vervangingskosten ca. € 14.000. Aan het afsluiten en verwijderen van de masten zijn overigens ook kosten verbonden. Deze investering ramen we op € 25.000.

Aan alle scenario's kleven dermate veel consequentie dat geadviseerd wordt daar niet in mee te gaan. Naast de reeds genoemde consequenties is de afgelopen jaren gebleken dat de huidige kwaliteitsniveaus goed bij ons passen.

3.2 Besparingen op het handmatig groenonderhoud lijkt ook een optie
Met de inzet van sw-ers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt onderhouden we het handmatig groenonderhoud (schoffelen en snoeien). Eerder is aangegeven dat het voor deze doelgroep lastig is om kwaliteitsniveau C te

realiseren. Over het algemeen zien we dat zij niveau B leveren. Met andere woorden voor de prijs van kwaliteitsniveau C krijgen we nu niveau B. Je zou kunnen redeneren dat we met minder inzet van mensen dan dus wel niveau C realiseren. Dat is echter niet juist. Het gevolg van het bezuinigen op deze medewerkers zal zijn dat er achterstanden in het groenonderhoud zullen ontstaan. Voor deze mensen is het immers lastig om volgens de beeldkwaliteitsystemathiek te werken. Daar komt nog bij dat we zien dat door de uitstroom van sw-ers als gevolg van de participatiewet (PW) we steeds meer een beroep doen op mensen uit de PW met een baan indicatie. Zij hebben geen (groen)ervaring en dat zien we terug in de kwaliteit van het groenonderhoud.

Financiële gevolgen

De uitwerking van het IBor-plan zoals voorgesteld leidt tot verschuivingen en ophogingen van de huidige budgetten, zoals zichtbaar in de onderstaande tabel. Het IBor-plan vraagt dus om structurele vervangingsbudgetten, hier staat een geringe vermindering op de onderhoudsbudgetten tegenover.

Het grootste deel van de vervanging activeren we. Dit zijn investeringen in de openbare ruimte voor meer dan € 25k. In totaal activeren we jaarlijks een bedrag van € 1.966 miljoen. In de exploitatie vragen we om € 223k aan budgetten voor vervangingen. Dit brengt het totaal aan vervangingen jaarlijks op de eerdergenoemde € 2.189 miljoen. De te activeren investeringen kennen verschillende afschrijvingstermijnen, omdat het verschillende disciplines betreft.

Discipline	Huidig structureel budget		Benodigd volgens IBor plan	
	Onderhoud	Vervanging	Onderhoud	Vervanging
Bomen	€ 98.524	€ 18.588	€ 161.954	€ 70.449
Groen	€ 678.809	€ 42.001	€ 577.932	€ 93.571
Gazon	€ 147.965	€ -	€ 133.948	€ 13.129
Grasbermen	€ 47.030	€ -	€ 98.908	€ 34.414
Verharding	€ 1.035.361	€ -	€ 882.762	€ 1.503.506
Meubilair	€ 199.763	€ 63.049	€ 206.806	€ 393.124
Reiniging	€ 179.633	€ -	€ 201.474	€ -
Onkruid op verh.	€ 68.603	€ -	€ 164.534	€ -
Riolering en Water	€ 38.628	€ -	€ 18.569	€ 11.858
Kunstwerken	€ 41.629	€ -	€ 28.115	€ 69.591
Totaal	**€ 2.535.945**	**€ 123.638**	**€ 2.475.002**	**€ 2.189.642**

Tabel 5 Vergelijking beschikbare en benodigde middelen

	Huidig structureel budget	Benodigd volgens Ibor plan
Exploitatielasten onderhoud	€ 2.535.945	€ 2.475.002
Exploitatielasten vervanging	€ 123.638	€ 223.421
Investeringen voor vervanging		€ 1.966.222
Totaal exploitatielasten	€ 2.659.583	€ 2.698.423
Totaal kapitaallasten n.a.v investeringen		€ 59.993
Totaal	**€ 2.659.583**	**€ 2.758.416**

Tabel 6 exploitatielasten

De bedragen in de tabel hierboven zijn gebaseerd op 2023. De bedragen in onderstaande tabel, die een meerjarig perspectief tonen, zijn geïndexeerd conform de huidige begroting.

De onderstaande tabel toont het totaal aan kapitaallasten van de investeringen, de vervangingsbudgetten en de onderhoudsbudgetten ten opzichte van het huidige budget. We starten met afschrijven het jaar nadat de investering heeft plaatsgevonden, daarom zijn de kapitaallasten pas in 2025 zichtbaar.

In de perspectiefnota 2021 zijn in verband met achterstallige vervangingen jaarschijven tot en met 2026 aangevraagd. Deze laten we vrijvallen, de achterstallige vervangingen worden meegenomen in de JUP's waar we via deze nota middelen voor aanvragen.

	2024	2025	2026	2027
Exploitatielasten onderhoud	€ 2.536.877	€ 2.600.299	€ 2.657.506	€ 2.715.971
Exploitatielasten vervanging	€ 229.006	€ 234.731	€ 239.896	€ 245.893
Kapitaallasten n.a.v. vervangingen	€ -	€ 59.993	€ 119.646	€ 178.960
Totaal benodigd	€ 2.765.884	€ 2.895.024	€ 3.017.048	€ 3.140.824
Beschikbaar huidige budgetten	€ 2.726.072	€ 2.794.224	€ 2.855.697	€ 2.918.522
Vrijval kapitaallasten jaarschijven ovl		€ 2.311	€ 6.785	€ 10.242
Tekort	**€ -39.812**	**€ -98.489**	**€ -154.566**	**€ -212.060**

Tabel 7 Ontwikkeling exploitatielasten

In de begroting 2023 hebben we een stelpost van € 600.000 opgenomen voor projecten uit het collegeprogramma en voor de verwachte uitzetting van het IBor. De benodigde middelen voor de uitwerking van het collegeprogramma tot 2026 zijn op 16 maart aan uw raad gepresenteerd en worden in de Perspectiefnota 2023 vastgesteld. Dit voorstel is niet verwerkt in de Perspectiefnota 2023.

	2024	2025	2026	2027
Uitwerking collegeprogramma	€ 287.325	€ 365.275	€ 542.775	
Tekort IBor	€ 39.812	€ 98.489	€ 154.566	€ 212.060
Totaal	€ 327.137	€ 463.764	€ 697.341	€ 212.060
Dekking stelpost	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	
Saldo	**€ 272.863**	**€ 136.236**	**€ -97.341**	**€ -212.060**

Tabel 8 Ontwikkeling stelpost

Het IBor stelt andere afschrijvingstermijnen voor dan die in de Nota Investeren en Afschrijven zijn vastgesteld, zoals zichtbaar in bijlage 7 bij het IBor-plan. De voorgestelde afschrijvingstermijnen brengen de economische levensduur dichter bij de technische levensduur. We stellen voor om op termijn deze nota te actualiseren en aan de raad voor te leggen. Tot die tijd werken we met de afschrijvingstermijnen zoals beschreven in het IBor, in afwijking van de Nota Investeren en Afschrijven.

Communicatie
N.v.t

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
In de begroting 2023 is een stelpost van € 600.000 opgenomen voor projecten uit het collegeprogramma en voor de verwachte uitzetting van het IBor. De benodigde middelen voor de uitwerking van het collegeprogramma tot 2026 zijn op 16 maart aan uw gemeenteraad gepresenteerd. Ze worden in de Perspectiefnota 2023 vastgesteld. Dit voorstel is niet verwerkt in de Perspectiefnota 2023. De financiële consequenties worden betrokken bij de begroting 2024.

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel
Advies
Team Financiën
Team Strategisch Beheer
Team Gebiedsinrichting